

Kmetijski list

Glasiło „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 25.—
polletno 13.—
Posamezna številka 1.—

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm inšeratnega stolpiča stane za:
male oglase K 1.—
uradne razglase 1.50
reklame 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti avorca).

Velik kmetijski shod

bo dne 22. avgusta t. l. ob treh popoldne

pri Devici Mariji v Polju

na prostoru g. Iv. Benčina, p. d. Avra.

Po taboru sprevod v Kašelj, kjer se vrši pri-
tov. Gradu ob vsakem vremenu velika vrtna
veselica. Čisti dobiček dobi strankin tiskovni
sklad. Pridite vsi zavedni kmetje, vse žene in
vsa dekleta po možnosti v narodnih nošah!

Primate tatu!

„Slovenska ljudska stranka“ je izdala celo
vrsto brošur (knjižic) iz strahu pred „Samo-
stojno kmetijsko stranko“. Med zadnjimi sta:
„Zločin nad domovino“ in „Velika nevarnost za
vero“. Na brošurico „Primate tatu!“ odgovorimo
v kratkem s knjižico. V vseh brošurah, posebno v
zadnji, se straši ljudstvo, da je naša stranka
velika nevarnost za vero. Socialni demokrati,
komunisti in liberalci niso veri nič nevarni, samo
naša SKS. ji je nevarna. Klerikalni gospodje
hočejo dokazati, da je glavni namen stranke vzeti
ljudstvu vero. (Kaj naj imamo od tega?)

Na vse pisarije te gospode ne bomo odgovar-
jali, ker vemo, da si ne da ničesar dopovedati.
Tej gospodi je le za to, da ima svojo SLS. in
kmeta v „Kmetijski zvezi“. Tam ima ta gospoda
vso oblast, kmet mora le ubogati. Ta gospoda
piše, da zna le ona razsojati, kaj je prav, ker
se je za to šolala. Kmet ni v to poklican, on se
mora le pokoravati, češ pokorščina mora biti. Mi
pa pravimo: Nočemo nikake slepe pokorščine do
vlad, ki se same postavljajo nad ljudstvom. Pod
habsburškim samodržstvom smo imeli dovolj slepe
pokorščine, ki bi se brez vas ne bila mogla vzdrževati.
Mi hočemo vlade in oblasti po ljudski volji,
katero hočete vi z vsami sredstvi zatreti ter vzpo-
staviti svojo lastno stanovsko voljo nad ljudstvom.

Povemo vam jasno in glasno: Mi kmetje smo
si ustanovili svojo stranko iz gospodarske potrebe,
torej gospodarsko stranko. Ker pa ne ločimo
gospodarstva od politike, je stranka politična.
Zatorej odklanjamo verski boj, katerega nam
hočete za vsako ceno vsiliti. Verski boj so naši
očetje bojevali pred tisoč leti, ko so sprejeli
krščansko vero. Narod od takrat ni izgubil vere,
zatorej nam ni treba boja za njo, ker vero že
imamo. Če pa hočete vi učiti novo vero, da sta
„Slovenska ljudska stranka“ in vaša „Kmetijska
zveza“ edino zveličavni — te vere pa mi nikdar
ne bomo sprejeli. Če vam je res za stvar, za koristi
naroda in vere, pridite k nam, da se kot ljudje
in sinovi enega naroda pogovorimo! Želimo vedeti,
kdo je „nemanič“, „domoljub“ in „Izidor kme-
tič“. Če ima res kaj dobre volje, mu bomo na
vsa vprašanja točno odgovorili ter vse obdolžitve
stvarno zavrnilo. Le pišite nam, da določimo
sestaneke za razgovor! Če tega ne storite, potrdite
to, kar mi pravimo in sodimo: Vi hočete združbo

in prepir med nami, samo da vzdržite posvetno
oblast nad ljudstvom. Če vam je res za vero,
bodite gospodje duhovni z nami in ne proti nam.
Kaj hočete z verskim bojem v Jugoslaviji, kjer
je tri in pol milijona katolikov in nad devet
milijonov pravoslavnih kristjanov. Z verskim
bojem uničujete le narod in državo.

Vodstvo „Samostojne kmetijske stranke“.

Carina in izvoz.

Ker je naša država poljedelska, zato ji pre-
ostajajo za izvoz vsakovrstni pridelki. V Sloveniji
pridejo v poštev za izvoz poleg živine, nepitanih
prasičev in lesa še vino, sadje, žganje, krompir,
fižol in deloma zelenjava. Pri nas so večji kraji,
v katerih sta glavni kmetovalčev dohodek vino in
sadje. Vino, sadje, sadni pridelki in žganje so
pridelki, ki niso v sosednjih državah neobhodno
potrebni za živje; zaradi tega bi morala država
skrbeti z vsemi mogočimi olajšavami za njih
izvoz. Toda godi se baš nasprotno. Izvozu se
stavijo takšne ovire, da je izvoz sploh nemogoč.
Te ovire so carina in plačila potom devizne
centrale. Carina ustavlja ob meji blago, ki se
kviri in provzročja visoko stojnino. Plačilo potom
devizne centrale je tako počasno in še riskantno,
da se nikomur ne ljubi blaga pošiljati. Vsled
tega bodo že v tem letu občutno, ako ne uniče-
valno, prizadeti vinorejci, sadjerejci in pridelo-
valci krompirja za prodajo.

Naša stranka je ukrenila potrebno, da bi se
carina na pridelke, ki jih je treba siliti v tuje
države, kakor vino, sadje in žganje, popolnoma
odpravila. Načeloma mi nismo za popolno od-
pravo carine z namenom, da bi se prikrajšal
državni dohodek. Vidimo pa, da tu država nič
nima, ker se ne izvaža. Kdo naj pošilja na tuje
n. pr. sadje, ki bi čakalo mogoče cele tedne pri
nerodnih in nesposobnih carinskih uradih na
zacarinjenje, da mu med tem segnijo? Država je
dolžna urediti neoviran izvoz. Ta je mogoč potom
takse na odpremi postaji. Pri izročitvi blaga naj
se taksa zaračuni in plača na postaji. Prodaja
naj bo drugače prosta za jugoslovanski denar.

Vsekako bi morali biti ti predmeti prosti
carine, ako jih hočemo izvažati. Država naj dobi
potem svoj delež pri obdačenju posameznika po
splošnem davku.

„Mi kmetje, ki tvorimo državo in smo država,
ne moremo razumeti, zakaj nam voditelji države
provzročajo tako uničevalno škodo.“

Da bi delali to namenoma, tega ne verjamemo.
Kaj je temu torej krivo? Morda nevednost naših
zastopnikov? Dr. Korošec nam je rekel v Beo-
gradu, ko smo se pritožili zaradi carine na vino
in sadje: „Zakaj pa niste tega preje povedali?
Saj Srbi nam gredo na roko in bi tega ne storili.“
Torej dr. Korošec se je napravil nevednega. Ali
je to mogoče verjeti?! On, dr. Korošec, sin Slo-
venskih gor, kjer sta vino in sadje glavni ali
edini dohodek kmetovalca, tega ni vedel! On, naš
poslanec, vodja takozvane ljudske stranke, zaščit-

nik „Kmetijske zveze“, ni vedel, da je taka odredba
uničevalna za slovenskega kmeta!.

Da bi tega ne vedel, ne moremo verjeti. Vedel
je že, saj je imel tisti čas pri sebi kmeta Roškarja
za poljedelskega ministra, toda bržal se ni nič
za to. Njemu in vsem voditeljem njegove stran-
ke je glavna skrb, kako bi preganjali politično
nasprotnike, nasprotna županstva, uradnike in
orožnike ter kako bi priklenili ženske na svojo
politiko in tako pripravili inkvizitorske volitve, s
temi pa si zagotovili zopet absolutno oblast nad
slovenskim narodom.

V tem obzorju je moral plavati tudi kmet
Roškar, ne kot poljedelski minister, marveč kot
hlapec drja. Korošca ter v službi njegove stran-
karske strahovlade. Iz hvaležnosti, da se ga je
povzdignilo na tako visoko mesto, je moral le
odslavljaliti in predstavljati uradnike, ki niso bili
pristaši stranke Korošca in njega zaveznikov.

Čudimo se Roškarju, ker vemo, da je mrzil
klerikalno politiko ter se nagibal na našo stran,
da se je dal za nekaj tednov ministrovanja osme-
šiti od teh ljudi. Upamo, da bodo kmetje, ki še
tiče pri lažikmetijski zvezi, še pravočasno spoznali,
kam spadajo in se pridružili svoji stanovski
stranki. Le v stanovski organizaciji je naša rešitev.
Združena moč kmetov vse Jugoslavije mora samo-
stojno nastopiti in vzeti oblast v svoje roke tam,
kjer se sklepajo zakoni, kjer se odloča usoda naš-
ega stanu. Kmet.

Kvalificirani poslanci.

Vse stranke, ki so sedaj zastopane v vladi in
v parlamentu, so sprejele v ustavni načrt in v
načrt zakona o volitvah za ustavotvorno skupšči-
no določilo, da mora biti na čelo vsake kandidatne
liste postavljen kot kandidat kvalificiran volilni
upravičenec. Prav tako bi moral biti zopet vsak
četrti kandidat na kandidatni listi kvalificiran
mož.

Kdo pa so ti kvalificirani kandidati? To so
ljudje z visokošolsko ali doktorsko izobrazbo.

Mislili smo, da bo Jugoslavija toliko demo-
kratska, da bo uvedla stanovsko zastopstvo, t. j. da
bo zastopal delavca delavce, meščanal meščan,
kmeta pa kmet. Toda zmotili smo se! Sedanji za-
stopniki ljudstva, ki delajo zakone za bodoče vo-
litve, so seveda po večini sami doktorji in kot taki
si hočejo enkrat za vselej zgraditi trden temelj
za svojo moč tudi v bodočnosti. Ta temelj si
hočejo ustvariti z zakonom o kvalificiranih ali
doktorskih mandatih.

V Sloveniji je med prebivalstvom nad 80 od-
stotkov kmetov. Kmet prav gotovo ne bo dobil
temu številu odgovarjajočega zastopstva med po-
slanci. Doktorjev ni v državi niti pol odstotka
prebivalstva in vendar bodo dobili morda pet-
desetkrat toliko poslancev kot jim jih gre, kajti
vsaka stranka bi morala kot prve napisati na kan-
didatno listo kvalificirane kandidate, volilci pa bi
jih morali voliti, če bi jim bilo to prav ali ne,
ker bi jim tako ukazoval zakon.

Kje je tedaj svoboda? Kje je pravica o primernem zastopstvu, ki ga zahteva število prebivalstva?

Mi zahtevamo zato tak volilni zakon, ki nas ne bo silil, da volimo ljudi, ki jih ne maramo. Mi hočemo to, da si svoje kandidate svobodno sami postavljamo, ne pa, da bi nam zakon predpisoval koga moramo voliti. Ako nam bodo volitve svobodne, tedaj nočemo nič vedeti o besedi „morali“!

Oprostitev vojaške službe.

Vojno ministrstvo je izdalo dne 5. aprila 1920. novo naredbo za vojaško službo. Vojaška služba traja v naši državi pri pehoti (pešadiji) 18 mesecev kot polna doba ali pa 12 mesecev kot skrajšana doba.

I. *Popolna oprostitev vojaške službe* pride v poštev:

1.) Ako ima rekrut samo očeta (nič bratov), ki je že 60 let star, ni sposoben za delo in plačuje najmanj 21 kron neposrednih davkov (točki 3. in 4.).

2.) Ako se v družini samo ženske, a moški pod 16. letom (točka 10.).

3.) Ako ima rekrut ali samo enega starejšega brata, ki pa ni sposoben za delo in upravo posestva ter spada k nadložnim, od očeta, že 60 let starega (točka 17.).

II. *Skrajšana doba, t. j. 12 mesecev*, pride v poštev:

1.) Ako ima novinec samo očeta (nič bratov), ki je izpod 60 let star (točka 1.).

2.) Ako ima novinec samo očeta, ki je 60 ali več let star, toda sposoben za delo in upravo imetja ter plačuje neposrednjega davka 21 kron ali več (točka 2.).

3.) Ako je oče star 60 ali več let, brat pa 17 do 20 let (točka 5.).

4.) Ako nima novinec očeta, pač pa mlajše brate kot je sam. V tem slučaju se novincu preloži nastop službe za eno ali dve leti, nato pa služi 12 mesecev (točka 7.).

5.) Ako ima rekrut samo ženo in otroke ter je samohran ali samec, t. j. ako je podedoval kako posestvo, ki ga mora sam obdelovati in voditi ter plačuje najmanj 21 kron neposrednih davkov. Ako pa plačuje 20 kron ali manj neposrednih davkov, se ga lahko popolnoma oprostijo. Ako pa ni ničesar podedoval, služi polno dobo (točka 11.).

6.) Ako ima rekrut le starega očeta (doda), nad 60 let starega, ter očeta, najmanj 40 let starega, ki pa je služil polno dobo (točka 13.).

7.) Ako ima rekrut le enega brata, ki je starejši kot on sam, je delazmožen ter plačuje najmanj 21 kron neposrednjega davka (točka 16.).

8.) Ako je brat dela popolnoma nezmožen in ni služil v vojski (točka 18.).

V vseh slučajih, ki tukaj niso navedeni, mora rekrut služiti vso dobo (18 mesecev) ter je vsaka prošnja zaman. Kdor pa ima pravico za popolno oprostitev ali za skrajšano službo, naj vloži pravočasno kratko prošnjo na pristojno pukovsko okružno komando. Taka prošnja naj se glasi približno tako: „Na podlagi naredbe vojnega ministrstva z dne 5. aprila 1920. prosim podpisani z ozirom na točko 10. iste naredbe za oprostitev vojaške službe. Iz priloge je razvidno, da spadam podpisani pod skupino 10. oproščencev.“

Prošnjo je treba kolkovati s 4 kronami, vsako prilogo (družinski list, posestni list, davčno potrdilo itd.) pa z 2 kronama.

Med neposrednje davke spadajo: zemljiški, hišnorazredni in obrtni davek, najemnina, rentnina, dohodnina in plačarina. Med take davke pa ne spadajo občinske in deželne doklade.

Strankine vesti.

Kmetški praznik.

Ob času glavnih kmetijskih del, zlasti ob košnji, žetvi in mlačvi mora kmet trdo delati vsak dan od najranejšega jutra do pozne, črne noči, ne izvzemši niti nedelje. Izmučen je do skrajnosti. Zato je sam sebi dolžan, da se ob pravem času odpočije in se nekoliko razvedri, v prvi vrsti pa, da zahvali Boga za dobro letino in ga prosi blagoslova še za one pridelke, ki jih bo moral pospravljati jeseni.

Dan 8. septembra (Marijin praznik) mora biti naš kmetški dan, naš praznik! Ta praznik bomo kmetje iz vse Slovenije praznovali na našem čarobnem Bledu, biseru slovenske zemlje.

Ta dan naj politi vse na Bled, kjer bomo dopoldne prisostvovali službi božji na blejskem otoku, na katerega gledata strmi blejski grad in nemi „Babji zob“. Po sv. opravitlu bo tabor, konjska in vozovna dirka ter kmetška veselica z vsemi zabavami.

Ta dan bodo vozili posebni vlaki s Štajerskega, s Koroškega, z Dolenjskega in iz Ljubljane. Natančnejše podatke bomo še priobčili.

Posebni vlaki.

Naše organizacije iz vse Slovenije pozivljemo, naj razglase *takoj od vasi do vasi*, da bomo dne 8. septembra praznovali kmetški praznik na Bledu. Takoj naj tudi vpisujejo tiste, ki se prijavijo, da pridejo na Bled. *Do dne 20. avgusta naj nam gotovo naznanijo število udeležnikov*, da bomo vedeli ravnati se zaradi naročitve posebnih vlakov. Cene bodo najbrže znižane. O tem bomo še poročali.

Govorniki.

Naša stranka namerava prirediti v kratkem brezplačen govorniški tečaj. Vse, ki se čutijo sposobne, da bi mogli nastopati kot govorniki in učitelji ljudstva v vprašanju glede osamosvojitve in osvoboditve kmeta izpod jarma gosposkih strank, vabimo, da nam pošljejo čim prej svoje naslove in prijavo k udeležbi govorniškega tečaja. Vse stroške za časa tečaja kakor tudi potne stroške bo stranka povrnila.

Posebno pa vabimo invalide kmetškega in obrtnega stanu ter druge prijatelje kmeta, da se udeležijo tega tečaja.

Natančnejše podatke bomo sporočili pismeno. Prijavno pismo dajte potrditi pri najbližji naši organizaciji!

Tajništvo SKS.

Ljubljana, poštni predal 11.

Dopisnikom! So dopisniki, kiso naši pristaši, pa pošiljajo obenem enake dopise nam in „Domovini“. Tega mi ne maramo in ne moremo trpeti. Kdor je naš, bodi odločno naš in ne obenem pristaš še druge politične stranke, ker s tem naši dobri stvari samo škoduje. Torej, kdor piše za kak drug list, naj nam ne pošilja enakih stvari!

Pokrajinske vesti.

(Dr. Korošec proti kmetom in za turške bogataše.) Pogajanja za novo vlado so se razbila, ker sta Protić in dr. Korošec naenkrat nastopila z zahtevo, naj se agrarna reforma pokoplje, naj se agrarno ministrstvo odpravi, naj se kmete, ki so prišli (največ v Bosni) vsled agrarne reforme do zemljiših bogatih veleposestnikov, s silo prečene s te zemlje, ki se mora vrniti bogatašem. Še več! „Prijatelj“ kmetov dr. Korošec je celo za to, naj se mohamedanskim veleposestnikom (begom) izplača iz državne blagajne okro 360 milijonov kron na odškodnini.

(Vojaške obvezance in njih starše) opozarjamo na naš današnji članek o oprostivih.

(Pojasnilo.) V št. 82. „Domovine“ je bil priobčen iz Slov. Bistrice dopis, ki je bil poslan za naš list, a ker se oba lista tiskata v isti tiskarni, je dopis prišel pomotoma v „Domovino“. Toliko v pojasnilo, ker naš zaupnik piše o „naši stranki“ in „našem listu“, da nas ne bodo zlobneži zopet dolžili zveze z liberalci.

(Kako skrbi in dela „Kmetška zveza“ za kmeta.) Ob času slavne vlade Korošec-Brejčeve se je ustavil s carino izvoz vina, sadja, krompirja, zelenjadi in sočivja. Kaj to gospodi mari, ona skrbi samo za sebe. Če se ne bo izvažalo, bo doma ceneje jedla in pila. Kmet naj pripelje vse svoje pridelke le na trge v Mariboru, Celju ali Ljubljani. Na debelo ne sme kmet nič prodati, ker drugače bi kak verižnik ne mogel kaj odtihotapiti v sosednjo lačno državo, čeprav bi s tem rešil kmeta, ki mu je pošten izvoz s carino zabranjen. Kmet naj le do poldneva na trgu na drobno gospodi prodaja svoje pridelke, ostanek naj pa vrže v Dravo, Savinjo ali Ljubljani, če jih noče

nazaj domov peljati. Kaj je Korošec-Brejčevi vladi mar kmet. Ta je zvezan v njih „Kmetški zvezi“. Če se gane in skuša raztrgati verigo njih zveze, je že vsa duhovščina na delu, da ga z zlorabo križa, prižnice in spovednice goni, preganja ter zopet vklepa v verige tiste gosposke „Kmetške zveze“. Slabega sadja tudi ne smeš kuhati ti, ubogi kmet, da bi prodal vsaj žganje. Žganje je strup, ki ga je zvezar Brejce prepovedal prodajati v Sloveniji. Da boš kmet ubogi, pokoren in poslušen, je pustil postaviti dr. Korošec na kuho žganja, namenjenega za prodajo, tako visoko takso, da žganja kmet ne more kuhati. Med tem ko ti, ubogi kmet, ne smeš kuhati slabega sadja za prodajo žganja in moraš pustiti to sadje zginiti, ker se ga za drugo ne da porabiti, pa je ta slavna vlada „Kmetške zveze“ dovolila ustanoviti kar deset tovarn za proizvodnjo špirta, ki ga bodo kuhali iz koruze in krompirja. Tako je! Krompir in koruza, ki naj bi služila za živež potrebnemu prebivalstvu, se smeta porabljati za špirit, pokvarjeno sadje pa ne. Iz tega špirta bodo smeli potem kapitalisti delati žganje, ki ga bodo vsega ljudje popili. Tudi zdravo sadno žganje se ne sme ne podelati ne prodajati. Tako se dela! Pa kaj ti, kmet! Gospodu kapitalističnemu židu se mora na roko, ker ima milijone. Milijone potrebuje gospoda za volitve. Kdor se ne bo strašil pekla, tega naj pa pomaga denar zvezati v to gosposko „Kmetško zvezo“. Kmetje, ko prečitete naš list, dajte ga zvezanemu sosedu! Citajte mu ga! Poučite ga! Noben kmet, ki nas spozna, ne ostane zvezan v tej gosposki „Ložikmetški zvezi“.

(Izpraznujemo, odhajamo...) Za Radgono smo sedaj nagloma izpraznili tudi Špilje, Soboto, Sv. Duha na Ostrem vrhu itd. Vse na ukaz naše „zaveznice“ antante. Izpraznitev se je morala izvršiti takorekoč preko noči, da so naši ljudje izpostavljeni nasilstvom nemških čet in nahujskanih Nemcev in nemčurjev. V zahvalo za toliko poniževanje pa bi nas antanta še rada nahujskala v vojsko zoper Rusijo.

(Odklanjamo vojno, posebno proti Rusiji!) Zadnje čase se pletejo v Beogradu čudne tajnosti. Francoski, angleški in rumunski odposlanci skušajo pridobiti našo državo za oboroženo pomoč Rumunom in Poljakom proti Rusiji. Kdor naj pri nas podkupljen in prodan, se bo kaj takemu z vso odločnostjo zoperstavil. Naši „zavezniki“ bi radi našo mlado državo zapletli za svoje gospodvalne namene v tako nesrečo, kakor je zadela pohlepno Poljsko. Nihče nas ne pridobi za novo vojno, najmanj pa še proti slovanski Rusiji, ki nam ostane edino upanje za bodočnost.

(Občni zbor konjerejskega odseka Slovenske kmetijske družbe) je bil dne 31. julija t. l. v Ljubljani. Svoj čas so iz tega odseka izstopili naši pristaši generalni ravnatelj Gustav Pire, posestnik Fr. Zupančič in živinozdravnik Knaflič, ker delovanja odseka niso mogli odobravati. Na občnem zboru dne 31. julija pa je bil naš tovariš in član načelstva naše stranke Fr. Zupančič enoglasno izvoljen za predsednika konjerejskega odseka, živinozdravnik Knaflič za podpredsednika, živinozdravnik Tepina pa za tajnika. Generalni ravnatelj Pire je že pred občnim zborom odklonil vsako izvolitev. Z izvolitvijo naših pristašev je tedaj konjerejski odsek res postal samostojen. Da to klerikalce silno grize, je jasno! Konjerejskemu odseku želimo pod vodstvom samostojnih voditeljev kar največ uspeha in jih pozivljemo na najizvrstnejše delovanje ter smo prepričani, da bomo uspehe tudi prav kmalu doživeli.

(Naši trgi.) Kmet ne sme do desetih na debelo prodajati svojih pridelkov ne v Ljubljani, ne v Mariboru, ampak jih mora le na drobno sam deliti gospodi; seveda jih ne sme tehtati, temveč meriti ali pa delati kupčke. To je res moderno! Kakor pred stoletji, ko ni bilo tehtnic. Tu se vidi, kako se briga gospoda za kmeta. Kmet naj pripelje na trg kakih 50 kg sadja ali kaj drugega z vozom, s seboj naj vzame dve osebi, potem naj odpelja konja in ga varuje. Ena oseba mora deliti po eno jabolko, en krompir, eno kumaro, en paradiznik in tako naprej ter obenem računati, druga zbirati novce. Nato naj bo zraven še ena oseba, ki naj pazi na blago in odganja otročad, ki si kar sama jemlje z voza, kar ji je po godu. Torej dve, tri ali še več oseb naj privede kmet s seboj na trg, kjer naj se mudi z razprodajo pol dne, doma pa naj pušča nujno delo. To so dobički in moderna uredba naše gospode, ki se postavlja sama, da vodi in skrbi za kmeta.

(Obsodbe verižnikov in navijalcev.) Proti verižniški urad v Ljubljani je v prejšnjem mesecu obsodil 150 oseb zaradi navijanja cen pri sladkorju, obleki, kruhu itd.

(„Slovenec“ in „Domoljub“.) Dva resnicoljubna (narobe seveda) lista, ki jih tiskajo v Katoliški tiskarni, sta se zopet začela z vso, samo klerikalcem lastno umazanostjo zaletavati v našo stranko in naše pristaše. Najraje gledata in kujeta lažnive načrte za prauje klerikalnih mogotcev — zamorcev. Naša briga zaradi volitev na občnih zborih kmetijskih podružnic jima je tudi strašno na poti. Kajne, ne gre vam v glavo, da bi se mi smeli brigati za to, kar je naše! Toda praskajte se in evlilte, kolikor hočete, mi gremo svojo pot, ki mora prinesiti politični polom vsem klerikalnim demagogom, katerih je vsak pošten človek danes sramuje. Z vztrajnim delom si gradimo mogočno stavbo naše kmečke samostojnosti in vas je tega strah. Vam pa delo ne gre izpod rok. Edino, kar še imate, je vaš strupeni jezik.

(Več Slovencev iz ujetništva v Sibiriji in Turkestanu) je prispelo dne 22. m. m. s transportom v Trbiž.

(Društvo slov. absolventov kmetijskih šol v Ljubljani.) Na občnem zboru, ki se je vršil 29. p. m. so bili izvoljeni v načelstvo: Ivan Pipan, posestnik v Vižmarjih, kot načelnik, Oton Pevc, mlekarški inšpektor v Ljubljani, podnačelnikom, Anton Čotar blagajnikom in Vinko Metlikovič tajnikom. — Društvo ima svoj sedež v Ljubljani, Pod turnom št. 5. — V bodočnosti se bodo vršili občni zbori načeloma na kmetijskih šolah ali vzornih posestvih. Začasno se delo društva osredotoči na pridobivanje novih članov. Društvo misli v to svrhu prirediti poučni izlet na Štajersko in Koroško na kmetijske šole; vsled tega naj se oni, ki se izleta udeležijo, čim prej prijavijo društvu. Vsi absolventi kmetijskih šol in gospodarskih tečajev ter absolventke gospodinjskih šol in tečajev s dolžni vstopiti v društvo kot izvršujoči člani, a razumnejši kmetijski posestniki in posestnice kot podporni člani. Čim se število članov zviša vsaj na 2000, bode društvo začelo z izdajanjem lastnega glasila.

(Iz Krke na Dolenjskem) nam poročajo, da „zvezarji“, že sedaj nemirni in razdraženi, brenče zaradi bodočih občinskih volitev. Vpregli so konsum, ki pa dražje prodaja kot trgovci, vpregli pa so tudi posvečene prostore v cerkvi. Za praznik sv. Petra in Pavla je prišel pridigovat neki frančiškan iz Novega mesta. Ta je pozival žene-tretjerednice k nepokorščini proti možem, češ, ako je mož „samostojnej“ ter voli nasprotno stranko, mora se mu žena izneveriti ter voliti po „krščanskih načelih“. (Mar imamo samostojni kmetje turška ali lutrovska načela? Take hujskarije s prižnic bi najbrže radi kaj podobnega dosegle.) Za „zvezarje“ se posebno peha deželni cestar, zato pa skrajno zanemarija svojo „službo“. Most čez Krko je tako zanemarjen, da je nevaren za ljudi, še bolj pa za živino. Kdo plačuje cestarje, ali voditelji „Kmetске zveze“ ali mi kmetje?

(Pri Sv. Petru pri Novem mestu) župnikuje g. Fr. Vovko, kateremu je naš „Kmetijski list“ nevarno obležal v želodec. Nedavno je s prižnice ves razburjen kričal, da je „Kmetijski list“ strupen časopis. Torej ga je vsekakor moral dobiti v želodec, ker drugače strup ne škoduje.

(Nov premogovnik.) Blizu Št. Jurija ob juž. železnici sta kupila Fr. Kenda in Jos. Haška že načete premogovne rudnike, kjer so se sedaj dobile močne žile najboljšega premoga, kakršen se rabi za brzovlake.

(Kdo izkorišča delavce?) Kmetje smo letos plačevali žanjice po 50 K na dan poleg hrane. Stolni župni urad v Mariboru pa je plačeval dosedaj svojemu zvonarju za štirikratno zvonjenje na dan 128 K, toda ne dnevno ali tedensko, temveč na — leto. Ker z vsemi štirimi zvonovi ni mogel sam zvoniti, moral je od tega še plačevati pomagagača. Ko je sedaj zvonar prosil za zvišanje plače, so ga spodili. Za take reveže se naj zavzame „Kmetška zveza“, namesto da hujska kmetске delavce in viničarje.

(Še ena Žebotova „častna“ afera.) Neki Bauman v Št. Ilju je izročil uredniku Žebotu hranilno knjižico za 30.000 K, da mu denar dvigne in prinese. Ker pa le ni bilo blizu Žebota z denarjem, ga je Bauman tožil. Pri odvetniku sta se poravnala tako, da bo Žebot baje denar vračal v malih obrokih. Zelo zagonetno!

Ustanovni občni zbor „Ekonomaa“ bo okoli 29. avgusta.

Natančnejše podatke o občnem zboru in njega dnevni red objavimo v prihodnji številki. Delnice po 200 kron (vsakdo jih lahko vzame tudi po več) se lahko še vplačujejo. Ne zamudite te prilike!

(Mariborsko tržno nadzorstvo.) Kakor je iz naslednjih slučajev razvidno, hočejo od naše klerikalne vlade nastavljeni organi tržnoprogleđovalnoga urada v Mariboru kmetom kakor tudi mesčanom zelo na roko iti. Pretečeno soboto je prinesla na glavni trg neka kmetica mlada piščeta na prodaj. Takoj sta prišla k njej dva kupea in eden izmed teh obljubi par kron več, nego je kmetica zahtevala. Kmetica je prodala piščeta seveda onemu, ki ji je več obljubil. Omenjena gospoda pa sta ubogo kmetico aretirala ter jej piščeta zaplenila zaradi veriženja. Kmetica se je rotila, kričala na vse grlo, da ne bo nikoli več na trg kaj prinesla. — Drugi dogodek je še čudovitejši. Neka kmetica je prodajala na trgu lepe zgodnje debele češplje (slive), po 10 kosov za 1 K. Naenkrat se pojavita dva organa tržnoprogleđovalnoga urada, zaplenita kmetici vse slive ter jo tirata na verižniški urad, zatrjujoč, da druge prodajalke prodajajo 12 sliv za 1 K. Kljub temu, da je prizadeta kmetica trdila, da so njene slive boljše kvalitete, ji to ni prav nič pomagalo. — Tretji slučaj: Neki trgovec je imel v skladišču 10 kg sladkorja, in sicer ob času, ko je bilo v Mariboru (za drag denar) sladkorja odveč, ker si ga kmetško ljudstvo itak ni moglo kupiti. In živilskoprogleđovalni organi so tudi temu trgovcu zaplenili tistih 10 kg sladkorja, ki si ga je kupil za svojo lastno potrebo. Vsi zgrešenci tu navedenih slučajev so bili tirani na verižniški urad, kjer se jih je kaznovalo s popolno izgubo zaplenjenega blaga, denarno globo in vrhutega še z večdnevni zaporom. Slišal sem že mnogokrat pregovor o verižnikih in njih zasledovalcih, ki se glasi: majhnega (malenkostnega) verižnika se obesi, velikega pa (ki deli z milijoni) se oprosti. V teh podatkih je jasno dovolj, da se preganja kmeta zaradi par piščet in 10 sliv, medtem ko smejo drugi namesto 20 kar 200 svinj čez mejo pošiljati. Pri takih verižnikih na debelo se pač sem in tje telefonira tako dolgo, dokler se ne pomnoži številka 20 na 200. Kmet, ki garaš in se trudiš, da preživljaš sebe in vse druge, tebe se aretirajo zaradi 10 sliv, medtem ko se prekupen pri 50 do 100 % dobička lepo skozi prste gleda. Taki so prijatelji kmeta!

(Bogata dedščina.) V Ameriki je umrl Fr. Šorgo iz občine Milne v Dalmaciji, ki je zapustil svoji občini 300 milijonov kron. Ker šteje občina le kakih 300 rodbin, bi prišlo na vsako hišo 1 milijon kron.

(Izdani in prodani.) Antantna plebiscitna komisija hoče menda našo Koroško za vsako ceno prodati Nemcem, sicer bi ne bila privoñila v toliko krivico, kakršna se hoče zadati z odpravo takozvane demarkacijske črte na Koroškem. Kakor je znano, se bo na Koroškem v dveh mesecih izvršilo ljudsko glasovanje, ali hoče ljudstvo pripadati k Jugoslaviji ali k Avstriji. Brez glasovanja dobimo le majhen del južne Koroške, kolikor je odseka črta z vrhom Pece južno pod Pliberkom do Drave, torej takozvano Mežiško dolino s Sp. Dravogradom, Guštanjem, Prevalji itd. Od te črte do Celovca in Vrbskega jezera je glasovalna cona A. Celovec z ozemljem na severu, v kolikor tu še prebivajo Slovenci, tvori glasovalno cono B. Med obema conama smo imeli dosedaj takozvano demarkacijsko črto, t. j. od naših orožnikov, vojakov in finančne straže zavarovano mejo, da niso mogli hoditi Nemci med nas hujskat, agitirati in ropat. Sedaj bo plebiscitna komisija Angležev, Francozov in Italijanov kljub našim odločnim protestom odpravila demarkacijsko črto ter s tem odprla Nemcem pot v naše ozemlje. S tem bomo dobili Slovenci smrtni udarec. Odpadla bo carinska meja, Nemci bodo preplavali naše kraje ter izvozili živila v svojo lačno cono, nam pa bodo pustili svoj ničvredni papirnati denar. V zahvalo bodo hujskali naše ljudstvo proti naši državi ter agitirali za Avstrijo. Gotovo bodo tudi ropali in nalašč provzročali nemire, da bo antanta dobila povod zasesti naše kraje na Koroškem z italijanskim vojaštvom. Kako bo potem izpadlo

ljudsko glasovanje, si lahko mislimo. In za take krivične nam zaveznike bi se naj Jugoslavija še morda vojskovala!

(Nemško zverinstvo.) Nemška agitacija na Koroškem je segla po najskrajnejših sredstvih sedaj, ko že vidi svojo pogubo. Življenje domačih koroških Slovencev ni več varno. V nedeljo dne 25. julija se je vračalo okrog 200 udeležencev shoda v Velikovecu z vlakom od Dravograda na Labud. Ko se pripelje vlak do najnevarnejšega mesta tik ob Dravi, opazi strojevodja oviro na tiru, ki bi povzročila strašno nesrečo in smrt 200 ljudi v valovih Drave. To so storili labuški „Volkswehroveci“. Opozarjamo vsa prizadeta civilna in vojaška oblastva, naj nam zagotove varnost življenja. Popušcanje, kakor dosedaj, je zločin. Zahtevamo, da Labud takoj zasedejo zopet naše čete. Zahtevamo takojšnjo najstrožjo preiskavo in kazen. Konstatujemo, da se godijo take bestialnosti že sedaj, ko demarkacijska črta še ni odprta.

Kmetijski kongres v Beogradu.

Kar smo ob začetku našega gibanja prorokovali, to se je zgodilo. Dvignil se je varani in zapostavljeni kmet vse države Jugoslavije, ki hoče svoja prava. Beseda je postala dejstvo! V dnevih od 30. julija do 3. avgusta so zborovali kmetje samostojnih političnih kmetijskih organizacij Srbov, Hrvatov in Slovencev na kmetijskem kongresu v Beogradu. Kongres je sklicala nova srbska kmetijska stranka „Savez Zemljoradnika“ (Zveza zemljedelcev). Poleg srbske kmetijske stranke so bile zastopane po svojih odposlancih te-le kmetijske organizacije: slovenska „Samostojna kmetijska stranka“, hrvaški „Seljački savez“, bosanska „Težačka Sloga“ in dalmatinska „Seljačka Sloga“. Poleg zastopnikov posameznih strank je bilo zastopanih na kongresu 600 odposlancev kmetov srbskih strankinih organizacij. Razprave so se vršile o celi vrsti državo urejajočih vprašanj v kmetijskem zmislu ter o načrtu glede ustanovitve enotne kmetijske organizacije za vso državo Jugoslavijo. Zborovanja so potekala popolnoma v redu. Nastopila je cela vrsta kmetških govornikov, posebno iz Srbije. Navdušenje je bilo nepopisno. Tisti, ki zaničujejo kmeta ter govore o njega ne sposobnosti za upravo političnih poslov, bi se tam lahko prepričali, da varajo v podcenjevanju kmeta samo samega sebe. Beograjski kmetijski kongres je postavil trden temelj mogočni kmetški organizaciji vse države Jugoslavije, preko katere se države ne bo moglo vladati.

Tako torej! V dnevih, ko v Sloveniji vladajoča stranka slepi javnost s svojo navidezno vse-mogočnostjo, se ustvarja kmetova moč, ki bo strmoglavila oblast vladajoče gospode.

Opomba uredništva: To poročilo smo prejeli tik ob zaključku današnjega lista. Podrobnejše poročilo o kongresu bomo priobčili prihodnjič.

Politične vesti.

(Ministrska kriza traja dalje.) Vse je že dobro kazalo, da se doseže sporazum med strankami za sestavo nove vlade, toda zadnji petek sta prišla Protić in Korošec s tako trmastimi predlogi, da so se pogajanja razbila. Vse kaže, da sta Protić in dr. Korošec tista, ki ne marata močne, edinstvene države.

(Jugoslavija osleparjena.) Prvotno je bilo določeno, da dobi naša država šesti del vojne odškodnine, ki jo bo plačala Nemčija. Sedaj pa so si zavezniki razdelili odškodnino med seboj tako, da naši državi ne pripade niti en odstotek, a Italija, ki je bila v čeli vojni tepena, dobi 10 odstotkov in še vse bivše avstro-ogrske brodovje. Hvaležnosti svet ne pozna, najmanj pa antanta.

(Italijanska strahovlada) v zasedenem ozemlju, posebno v Dalmaciji, je očitno izzivanje na vojsko, toda naš čas za obračun še ni prišel, a pride gotovo za Italijane še prezgodaj. Italijani dovažajo v zasedeno ozemlje neprestano vojaštvo in municijo, ropajo in rušijo našo lastnino, zapirajo in trpinčijo naše ljudi. Noben Jugoslovan ni več varen življenja in imetja.

(Protí vojni z Rusijo.) Kakor pri naši vladi, skuša antanta tudi Čehoslovaško pridobiti za pomoč Poljakom proti Rusiji. Zaradi tega so sklicali socialistični delavci nedavno velik shod v Prago, zahtevali, naj se sklene z Rusijo mir ter odločno svarili pred vsakršnim sodelovanjem proti Ru-

siji. Delavstvo je priseglo, da bo preprečilo vsak prevoz orožja in streliva preko Čehoslovaške za armade, ki se bojujejo z Rusijo.

(Vedne spletke Italijanov.) Italijani na vse načine spletkarijo pri antanti, da bi se Črna gora odtrgala od naše države ter postala samostojna. Zadnje čase so nahujskali Italijani divje Albance, da so napadli Črno goro. Napadalec so imeli italijanske topove in puške. Prišlo je do hudih bojov z našo vojsko.

(Vojna skladišča v Benetkah pogorela.) Izmed najstarejših arzenalov na svetu je bilo skladišče italijanske vojne mornarnice v Benetkah. Pred tednom je nastal v arzenalu požar in med strašnimi razstrelbami so vsa poslopja zgorela. Škoda cenijo na 20 milijonov lir. Kakor božja kazen za požige v Trstu.

(Med Italijo in Avstrijo) se vrše trgovska pogajanja, da bi Nemci svoje potrebščine uvažali in blago izvažali preko Trsta, za kar jim ponuja Italija izredne ugodnosti.

(Nemci na Severnem Češkem) so pričeli pravcati protidržavni punt, da bi se odtrgali od Češke. Podpore dobivajo iz Nemčije.

(Prisilno državno posojilo) na Poljskem je sprejeto ter bo doneslo kakih 15 milijard kron. Posledica nepremišljene vojske!

(Rusko-poljska pogajanja) za premirje in mir so se sicer pričela, toda ruska armada vkljub temu prodira naprej, poljske čete pa se umikajo brez odpora v popolnem neredu.

(Grško-turška vojna.) Grki so zavzeli sloveče in važno turško mesto Jedrenje (Odrin). V zavzeto mesto je prišel grški kralj.

Obrtnik.

Po ravni poti — kam?

Skoro težko se zdi človeku, kadar sliši ali bere besedi „svetovna vojna“, a vendar se ti tako pogosto ponavljata in še ni upanja, da bi to nehalo. Saj pa tudi ni čudno, ako pomislimo, kaj vse smo vsled svetovne vojne pretrpeli, kaj vse se je izpremenilo, prenovilo, predelalo, podrlo in zgradilo. Preobrati, ki ga čuti tako vsak posameznik, kakor vsi narodi in ves svet, je nekaj velikanskega, danes še nepreglednega. Države, narodi, stanovi, organizacije, stranke itd., vse je na delu pri novih zgradbah. Eni potrji, izmозgani, izmučeni; drugi ošabni, bogati in prevzetni. Vendar pa uvidevajo vsi potrebo, da si začrtajo nova pota. Celo bogatini, različni dobavitelji in špekulantje na delu čutijo potrebo organizacije in iščejo nove smernice. Vse se organizira, vse tekmuje in beži v ospredje, da jih ne prekosi tok časa, kajti vsak posameznik ve in čuti, da je prav sedaj najboljši in najprimernejši čas za nove zgradbe, za vzpostavitev novih, boljših ciljev. Ravno svetovna vojna je bila ona sila, ki je odprla marsikomu oči in mu dala poguma za nova pota, nova dela. Mi vsi smo učenci svetovne učiteljice „vojne“. le žal, da ni ta vplivala na vse samo dobro, marveč tudi slabo, kar se še danes na vseh koncih in krajih kaže in čuti. Treba je, da gremo na delo, treba pa tudi, da stojimo na straži, da se pravočasno vduši, kar bi bilo človeštvu v škodo.

Kam? Kakor že omenjeno, države, narodi, stanovi, vse se organizira, vse tekmuje, le obrtni stan naj čaka in odlašaj? Obrtniki! Ob 12. uri vas kliče „Obrtna organizacija za Slovenijo“, da se vzdromite, da vržete s sebe stare „tornistre“ ter da si nadenete čas in razmeram potreben stanovskopolitičen nahrbtnik, s katerim boste lažje in hitreje dosegli svoj cilj. Povsod širom naše domovine, kjer še niso ustanovljena „Obrtna društva“, skrbite da jih nemudoma ustanovite! Sestavite takoj pripravljalne odbore z začasnimi predsedniki ter izporočite svoje delo načelnikstvu „Obrtne organizacije za Slovenijo“ v Novem mestu, ki vam bo dajalo kot doslej rade volje nadaljnja pojasnila in nadaljnje nasvete ter vzorce pravil glede ustanovitve za obrtni stan prepotrebni obrtnih društev.

Vsi, ki ste bili zbrani na obrtnem shodu v Borovljah, pojasnite svojim tovarišem potrebo močne organizacije po začrtani poti. Vsi tisti pa, ki niste imeli prilike, da bi se izleta udeležili vsled „dvojne mere“ državnih železnic in ministrstva za promet, vprašajte svoje tovariše, kam se vam je treba obrniti, da ne boste tavalj kot izgubljene ovce in da bodo volki nosili svoje velike

malhe! Tovariši! Ne pozabite za vas zelo važnih besedi: „Čas je zlato, kujte železo, dokler je vroče!“

Obrtniške vesti.

(Obrtno društvo za Novo mesto in okolico) priredi dne 22. avgusta veliko vrtno veselico v Novem mestu na vrtu g. Müllerjeve, in sicer na korist svojemu, na železnici ponosrečenemu članu. Vsa sosednja bratska društva se tem potom vabijo in prosijo, da v slučaju kake druge prireditve gorenjo dobrodelno veselico po možnosti upoštevajo. „Odpri srce, odpri roke!“

(V Velikih Laščah) je bil v nedeljo popoldne zelo dobro obiskan obrtni shod. Govorniki „Obrtne organizacije za Slovenijo“ in tovariši iz Velikih Lašč so s prav jednatimi besedami pojasnili današnje stališče obrtnikov z ozirom na preteklost in posebno na prihodnost, ter dali navodila, kako zamore obrtnik tudi z duhom časa napredovati in zagotoviti svojemu stanu boljše bodočnost. Ob živahnem navdušenju se je soglasno sprejel predlog glede ustanovitve obrtnega društva za Velike Lašče in okolice, nato so se sprejela in odobrila društvena pravila ter se takoj izvolil odbor. Zavednost obrtnikov iz Velikih Lašč in okolice se razvidi ravno v tem, da je takoj pristopilo k društvu 37 obrtnikov, obenem pa tudi k prepotrebni posmrtni družbi omenjenega društva. Le naprej po začrtani poti!

(Obrtniki Sodražice in okolice) nameravajo ustanoviti za svoj okraj obrtno društvo. S tozadebnimi pripravami se je že pričelo, na kar vse obrtnike v Sodražici in njeni okolici opozarjamo ter jih vabimo, da se prepotrebna dela čim prej oprimejo. Obrtniki na dan!

(Industrijska sol za obrtnike.) Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani dobi 10 vagonov industrijske soli. Obrtniki naj prijavijo svoje potrebe uradu do dne 10. t. m.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Agrarni klub v Beogradu) je sklenil in na vlado naslovil naslednjo resolucijo: 1.) Agrarni klub konstatira, da se naši najvažnejši pridelovalni panogi t. j. kmetijstvu od strani države ne posveča niti najnujnejša pažnja, zaradi česar v najbližji bodočnosti preti nevarnost, da se z ustavljanjem njegovega progressa umrtvi celokupni naš razvoj. 2.) Ker je tudi v zemljedelstvu cena pridelkov osnova in najvažnejša pobuda za nadaljnje delo, smatra Agrarni klub v rešitvi izvoznega vprašanja in prodaje kmetijskih pridelkov najvažnejše mere za pospeševanje kmetijskega proizvodjanja in zato zahteva svobodno, z ničimer ovirano prodajo in izvoz kmetijskih pridelkov. 3.) Poleg cene vplivajo na izboljšanje in okrepitev proizvodnje še vrste raznih okolnosti, na katere more ponajveč vplivati državna agrarna politika. — Agrarni klub zahteva zato od vlade: da se naše kmetijstvo v vsej njegovi obsežnosti temeljito prouči ter da se energično in takoj vse potrebno ukrene za okrepitev in pocenitev kmetijskega pridelovanja. — O pomba uredništva: Tudi mi smo istega mnenja, se resoluciji pridružujemo in pozivljemo vlado, naj vse potrebno stori in čim najbolj podpre in pospeši kmetijsko pridelovanje, ki je v naši državi prvi in najglavnejši vir vsega.

(Ministrstvo poljoprivrede i voda v Beogradu) je vsled odloka z dne 23. junija t. l., št. 10.492, znižalo izvozno carino za zgodnje sadje na 2 (dva) dinarja od 100 kg.

(Nova izvozna carina) je določena sledeče (plačila le v dinarjih): za 100 kg pšenice 50, za ječmen, rž in oves 40, za koružo, zdravo 20, za slabo 10, za moko 40, za koruzno moko 18, za sočivje 20, za krompir 5, za zaklano govedo 250, za živo 1500 od komada, za zaklane svinje 400, za žive 600, za konje do 350 kg žive teže 1000, preko 350 kg pa 2500, za svinjsko meso 250 od 100 kg, za med 100, za volno 2000, za konoplje 5—20, za lan 200, za kože 2000, za oglje 100, za staro železo 100, zeleno sočivje in povrtino 2, zrelo 10, gobe sveže in suhe 10, sveže sadje 2, oljno seme (mak, žir, solnčnice, bučnice itd.) 500, seno, slama in detelja 2, hmelj 10, gosi in purani po 6 od komada, druga perutnina 3, slanina, mast in suho svinjsko meso 250 za 100 kg, divjačina 300, jajca 200, čebule 20, vosek 500, loj 1000, dlaka 200, žima in ščetine 1000, drva 3, hrastov les 16, okrogli les 8, 10 in 12 (po kakovosti), lesno oglje 10, vino in pivo 5, sir, mehki

100, trdi 200, lesna volna 2, opeka 1. Brez carine se sme izvažati: mineralna voda, sita in rešeta.

(Skrivanje sladkorja.) Protiverižniški urad v Ljubljani je napravil pri nekaterih trgovcih preiskave, ker je sladkor nenadoma izginil. Zaplenjene so bile večje zaloge. Vso zalogo sladkorja v Ljubljani cenijo na deset vagonov.

(Koliko bo znašal letos naš izvoz?) Na združnem kongresu v Zagrebu je nedavno povedal dr. Frangeš, da bo imela naša država letos za izvoz en milijon metrskih stotov pšenice, 1½ milijona ječmena, 800.000 ovs, 7 milijonov koruze in en milijon metrskih stotov krompirja. Ako računamo pšenico po 600 K (za 100 kg), ječmen po 500 K, oves po 350 K, koružo po 400 K in krompir po 100 K, dobimo skupno 4½ milijarde kron za izvoz. Ministri bodo že skrbeli z izvozniki, da dobi pridelovalec čim manj.

(Vojno posojilo v Jugoslaviji) se bo žigosalo še ta mesec. To se izvrši zato, da se dožene visokost vsot, ki so bile pri nas podpisane in da se prepreči vtihotapljenje takega posojila, ki je bilo podpisano onostran naših današnjih državnih mej.

(Cene mesu in živine.) Iz Celja poročajo, da je meso po 24 in 26 K, dočim plačujejo mesarji kmetom živino le po 10 do 12 K. Podobna krivica je menda tudi drugod.

(Mednarodno društvo za ekonomijo in kmetijsko zakonodajstvo) se je v Parizu ustanovilo z namenom, da proučuje gospodarstvo in kmetijsko zakonodajstvo, brani obče kmetijske interese, upostavlja mednarodne prijateljske zveze med kmetovalci, zbira podatke o kmetijstvu in dela propagando za obnovo zemlje. Člani so ali častni ali utemeljitelji ali podporni, redni in vlagatelji. Častni člani postanejo tisti, ki so si stekli velikih zaslug za kmetijstvo, utemeljitelji pa tisti, ki so si pridobili po svojem zaslužnem delovanju priznanje društva. Podporni člani plačujejo letno najmanj 20 frankov, redni najmanj 5 frankov in vlagatelji po 2 franke članarine. V posameznih deželah se ustanove pod nadzorstvom glavne uprave pododbori. Društvo izdaja list: *Glavni pregled ekonomije i poljoprivrednog zakonodavstva, služben organ „Medjunarodnog društva a ekonomiju i poljoprivredno zakonodavstvo“*, ki izhaja četrtletno in se pošilja brezplačno častnim, podpornim in rednim članom. Prošnje za vsprejem v društvo, katerim je priložiti kratek popis predživljenja (curriculum vitae) prosilca, je naslavljati na: M. le Secrétaire général de la Société Internationale d'Economie et de Législation Rurales, 7, rue de Wallons, Paris (XIII).

(Kakih 12.000 vagonov suhih sliv) bo imela letos naša država za izvoz.

(Cene železu) v Nemčiji so se znižale za 500 mark pri toni, a bodo do jeseni še bolj padle.

(Rumunska žitna letina) je sicer ugodna, toda ker je bilo skoraj polovico sveta manj obsejanega kot lani, zato bo tako pšenico kot rž porabila le za domače potrebe.

(Izvoz kronskih bankoveev) v Avstrijo je naše ministrstvo popolnoma prepovedalo. Le ujetniki in pregnanci smejo vzeti s seboj največ za 2000 K bankoveev.

(Avstrijski kronski drobiž) po 1 in 2 K se potegne v najkrajšem času iz prometa.

(Pozor na rumunske bankovece!) Tudi pri nas so se kupovali rumunski leji, ki pa so znatno padli na vrednosti. Sedaj je rumunska vlada sklenila, da potegne iz prometa za 9½ milijarde lejev. ter jih nadomesti z novimi bankovci.

(Cene za žito) na Madžarskem so uradno določene na 500 K za pšenico in po 400 K za ječmen (metrski stot).

(Trgovska pogajanja) s Čehoslovaško se vrše v Beogradu. Čehi zahtevajo 15.000 vagonov pšenice in 15.000 vagonov koruze, za to pa ponujajo 2500 vagonov sladkorja, 1000 vagonov koksa in 1500 vagonov premoga.

Škropljenje grozdja proti boleznim.

Vsak vinogradnik dobro ve, da ne napada peronospora ali palež (rja) samo trnega listja, temveč tudi grozdje. Posebno pospešuje razvoj peronospore na grozdju mokro vreme v času evetenja in po njem. Posamezne jagode rjave ali porčne in se posušijo; če pa napade bolezen grozdne peclje, porčne celi deli grozdov. Zato je gotovo vsakemu umljivo, da ne smemo škropiti z galičnopljenko samo listja, temveč tudi grozdje in to tem temeljitejšo, čim bolj je vreme razvoju

bolezni prikladno. Najbolje je, da po vsakem škropljenju *grozdje še posebej* poškopimo. Dokler je grozdje mlado, se škropilna zmes (škropivo) jagod še rada prime. Izraščene jagode pa se prevlečejo z neko mastno, vosečno plastjo (moko), katere se nobena tekočina, tako tudi škropivo, rado ne prime. Če je treba škropiti že bolj izraščeno grozdje, je to tedaj zelo težavno. Znani izumitelj trtnih škropilnic, Francoz Vermorel, je izkusil, da se škropivo tudi mastnih grozdnih jagod rado prime, ako mu koj za apnom primešamo na hektoliter (100 litrov) še 50 gr (pet dek) *sirnine*. Ako nimamo sirnine (skute, sirčka) na razpolago, poslužimo se lahko posnetega mleka, ki ga primešamo vsakemu hektolitrju škropiva pol-drug liter. Mleko, kakor že znano, škropivo ob enem konservira (ohranjuje). Medtem ko se navadna galičnoapnena škropilna zmes v enem dnevu že pokvari, postane po primesi mleka stanovitnejša in obdrži najmanj en teden svojo učinkovitost. Pridatek mleka škropivu je tedaj iz dveh vzrokov priporočljiv. — Podpisani sem to sredstvo sam izkusil, vsled česar ga vinogradnikom toplo priporočam. B. Skalický v Novem mestu.

Uvoz američanskih strojev.

Zadružna zveza v Celju nam je poslala to-le okrožnico:

Velike tvornice kmetijskih strojev v Severni Ameriki Walter Wood Co., Oliver Chilled Plow E. Works, Minneapolis Steel & Machinery Co. in American Seeding Machine Co., hočejo seznaniti kmetovalce naše kraljevine z gospodarskimi stroji vsake vrste, kakršni se rabijo v Severni Ameriki. Dočim je v Evropi besnela vojna in se je proizvajanje kmetijskih strojev malodane ustavilo, je Severna Amerika delala s polno paro naprej in dosegla v izdelovanju kmetijskih strojev tako dovršenost, da nadkriljuje glede mnogih strojev tovarniške izdelke vseh drugih narodov. Med temi stroji je mnogo popolnih novosti, ki pri nas še niso znane, n. pr.: motorni stroji za manjša posestva, ki popolnoma nadomeščajo danes drago vprego, moderni mlatilni stroji, stroji za cepljenje kruzne slame itd. Spredaj omenjene tvornice hočejo te in vse druge kmetijske stroje dati *brezplačno* na poizkušnjo takim kmetijskim zadruham, društvom in poedincem, kateri jih hočejo resno preizkusiti in njih uspeh strokovnjaški ugotoviti.

Ker je Zadružna zveza kot članica Glavnega zadružnega saveza v Beogradu prevzela nalogo, da v svojem področju posreduje med interesi in američanskimi tovarnarji, zato prosi vse svoje članice kakor tudi druge kmetijske korporacije, druga društva in druge poedince, da ji naznanijo čim preje, katere stroje bi želeli za poizkušnjo. Stroške dopreme iz Zagreba, kjer vodi Glavni savez svo akcijo po Hrvatsko-slavonskem gospodarskem društvu, nosi adresat, v slučaju vrnitve pa nosi stroške odpošiljatelj. Prevzemalec stroja nima druge obveznosti nego to, da stroj vestno preizkuša, ga ohrani v dobrem stanju in naznani najkasneje v enem mesecu uspeh preizkušnje Zadružni zvezi v Celju. Na željo zainteresiranih jih obišče po možnosti tudi inženjer ali monter; na vsak način pa bo obiskoval monter zadruga in društva. Ti obiski se bodo za preizkuševalce izvršili brezplačno.

Stranke, katere bodo želele stroje obdržati, jih bodo dobile po originalni nabavni ceni. Da ne bo sitnosti pri popravilih, se uredi v Zagrebu velika popravilnica. Pripomniti je le še, da morejo spredaj omenjene tvrdke dobaviti vse vrste kmetijskih strojev, na primer za oranje, sejanje, košnjo, mlatev, mletev, pripravljenje krme, vinogradništvo, sadjarstvo, mlekarstvo itd.

Ker je pri nas silno pomanjkanje kmetijskih strojev, bi bilo želeli, da bi našla ta okrožnica veliko odziva.

Bogatejši posestniki! Zavedajte se, da je naše delo, združeno s hrvatskimi in srbskimi kmeti, delo v varstvo zasebnega imetja. Zato nas podpirajte in ne glejte nas z zadovoljstvom od daleč! Naše delo je težko. Organizacija se ne ustvari sama, ampak zanjo je treba mnogo dela in denarnih žrtev. Zdržite se torej in prispevajte za SKS. Dajte raje sedaj nekaj, kakor pa kasneje vse in še življenje po vrhu!

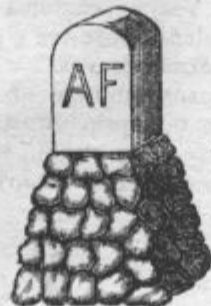
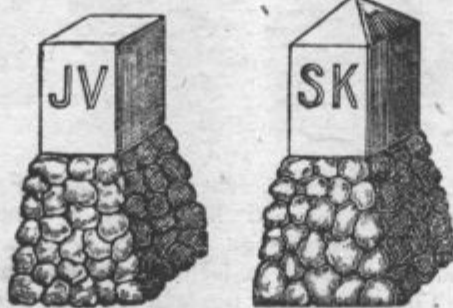
Način zamejičenja posestnih mej.

(Josip Verbič, višji geometer v Ljubljani.)

Posestne meje se zaznamenujejo v naravi na različne načine in to z ozirom na geološki sestav zemске površine, dobavo potrebne snovi za zamejičenje ter vrednost dotičnega zemljišča.

V nastopnih odstavkih bodi pojasnjeno, kako lahko zamejičimo svojo lastnino.

1.) Zamejičenje se izvrši z uporabo obdelanih kamnov, ki imajo obliko, kakor jo kažejo te-le tri slike.

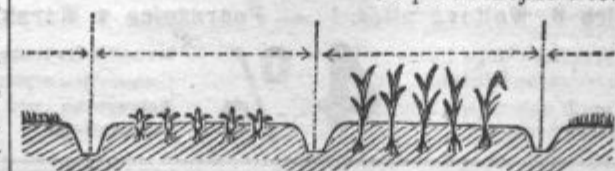
Ti mejni kamni se uspešno uporabljajo pri vsakovrstnih zemljiščih, izvzemši pri takih na močvirnatem svetu, kjer se kamen zaradi preobite mokrote v teku nekaj let ali povesi, ali zvrne, ali pa še celo pogrezne v zemljo.

2.) V novejšem času se uporabljajo tudi mejniki iz cementa, oziroma betona, v prav takih oblikah, kakor jih kažejo predstojede slike. Ti mejniki pa niso tako trpežni, kakor kameniti, ker jim mrz v obili meri škoduje, vsled česar se razkrušijo; sicer imajo prednost pred kamenitimi, ker so cenejši.

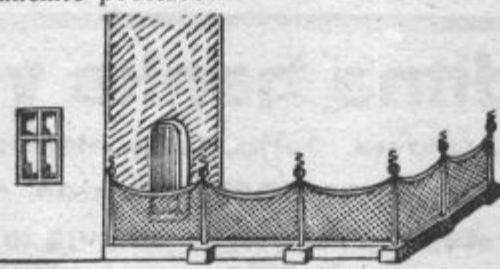
3.) Kjer ni obdelanih kamnov na razpolago, se uporabljajo tudi navadni neobdelani kamni, v katere se čestokrat vkleše znamenje v obliki križa; to znamenje se prepleska z rdečo oljnato barvo (miniumom), da ostane bolj vidno.

4.) Na močvirnatem svetu se uspešno uporabljajo leseni štirioglati ali okrogli koli iz hrastovine (dolgi kakih 80 cm in na vrhu s premerom kakih 10 cm), ki so na spodnjem koncu ošpičeni in ožgani, oziroma impregnirani, v to svrhu, da se dalj časa ohranijo.

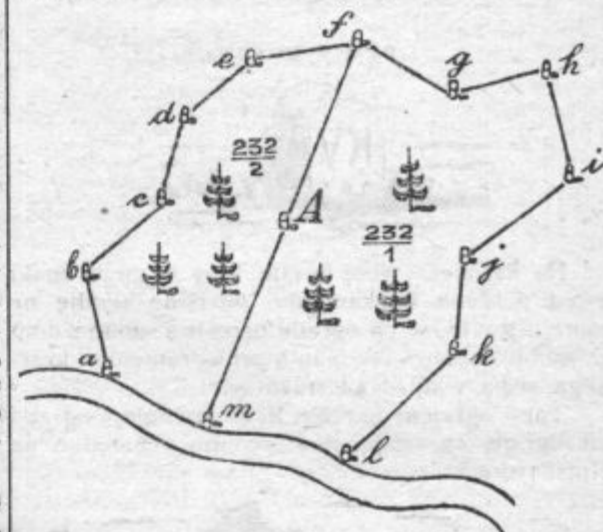
5.) Ob parcelah, ležečih na zelo močvirnatem svetu, se navadno urežejo jarki za odtekanje vode; stavitev posebnih mejnih znakov v take jarke je nemogoča. V tem primeru se ureže jarek tako, da tvori njegova sredina vedno pravo mejno črto.

6.) V mestih so posestne meje večinoma označene z železno ograjo, ki je vdelana na betonsko ali kamenito podstavo.

Mejni znaki se stavijo v vsako točko posestne meje, povesod, kjer se meja lomi, oziroma kjer krene v drugo smer. (Točke a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m na naslednji sliki.)

Dva sosednja mejna znaka zaznamenujeta tedaj v naravi ravno črto, ki nastane, ako zvezemo dva sosednja mejna znaka.

Ako je pa ravna črta v naravi zelo dolga ali ako sta končna mejna znaka zaradi oblike zemске površine nevidna, se vstavijo navadno še takozvani „vmesni mejni znaki“ v svrhu jasnosti ravne mejne črte. (Točka A ob mejni črti m—f na predstojede sliki.)

Mejne kamne ali mejnike stavimo običajno tako, da določa mejnikova sredina pravo mejno točko.

Nekateri zemljiški posestniki pa stavijo mejne kamne docela na svoj svet tako, da določa plošnata stran mejnika pravo mejno točko. V tem primeru se rabijo edinole kamni take oblike kot jo kaže ta poleg stoječi sliki. Na teh kamnih so ponavadi tudi vklesane začetne črke imena zemljiškega posestnika.

Ta pravkar opisani način zamejičenja ni priporočljiv, ker je vsekakor enostavnejše, če tvori sredina mejnika pravo mejno točko; tudi je ta način že bolj udomačen med ljudstvom. V tem primeru se porazdele tudi stroški zamejičenja po medsebojnem dogovoru na vse udeležence.

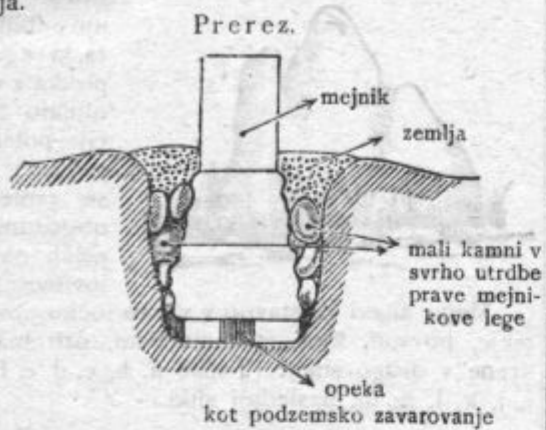
Ker pa z nadzemskimi mejnimi znaki nikakor ni popolnoma zagotovljena lastninska mejna črta, bodisi vsled zlobne ali neprevidne odstranitve teh znakov, je vsekakor priporočljivo, zavarovati mejno črto po možnosti tudi podzemsko.

V nekaterih krajih je navada, da se v izkopano jamo polože najprej trije kamenčki, takozvane priče, na katere se postavi mejni kamen in nato jama zasuje tako, da gleda mejnikova glava iz zemlje. Namen teh prič je prozoren. Ako bi mejnik izginil, tedaj se more po pričah, po treh kamenčkih, ki se v domnevani točki še nahajajo v jami, z gotovostjo sklepati na pravi prostor, kjer je svoj čas stal mejnik. Misel sama na sebi je dobra, a kamenčkov se nahaja vedno obilo pod površino, osobito, ker se navadno tudi mejni kamen ob straneh zavaruje in utrdi z malimi kamni, tako da se nikdar ne more z gotovostjo

sklepiti, da so bili ravno ti kamenčki ob priliki zamejičenja položeni kot priče v jamo.

Priporočati je tedaj, da se tako podzemsko zavarovanje izvrši s tvarino, ki se navadno ne nahaja na prostoru, kjer se stavi mejnike; v to svrhu se uspešno uporabljajo žilindra, kosi opeke, črepinje loncev ali stekla i. dr.

Naslednja slika nam kaže način takega zamejičenja.

Legaj v naravi.

Na kraškem svetu in tam, kjer se mejni znaki vsled peščene in kamenite površine zemlje ne morejo postaviti, se pa ograde parcele s suhim zidom iz samih kamnov, izkopanih pri izpremenitvi kraškega sveta v njive ali travnike.

Tako ograjene parcele, ki se imenujejo ograde ali ograje, se vidijo posebno mnogoštevilno na Notranjskem.

Mnogokrat se zloži kamenje, kjer ga je v obliki, v primerni razdalji v kupe, takozvane groblje. V sredino takih grobelj se zlasti ob graščinskih gozdnih zemljiščih vlagajo mejni kamni.

Ob gozdnih parcelah je zamejičenje mejne črte največje važnosti, ker tu ne gre samo za točno določitev obsega zemljišča v naravi kot takega, ampak tudi za lastnino na teh zemljiščih stoječih dreves. Temu posvečujejo naši zemljiški posestniki premalo pažnje. Vsaj je večinoma povod lastninskim pravdam o motenju posestva v gozdu, dvomljiva lastnina posameznih dreves.

Nekateri posestniki zaznamujejo ob mejni črti rastoča drevesa glede njih pripadnosti na ta način, da zasekajo v drevesa na strani, kjer so obrnjena proti mejni črti, znak lise ali križa.

Taka znamenja niso zanesljiva, ker se lahko ponarede, poleg tega pa tudi vsled izsekavanja gozda stanovitina niso.

Znamenja na drevju določajo pač za silo lastnino ob mejni črti rastočih dreves, ne zadoščajo pa za točno označenje mejne črte v naravi glede užitka stelje (žetve praproti ali resja, grabljenja listja itd).

Mnogokrat se zaznamuje mejna črta ob gozdnih parcelah tako, da se izkopljejo jame, v katere se pa ne postavi mejnikov.

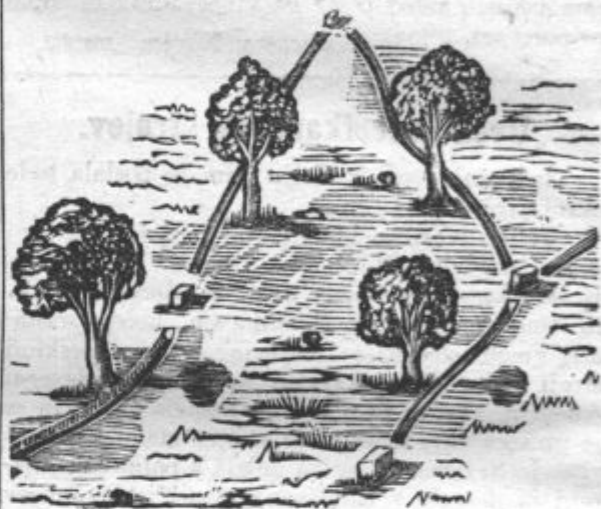
Tudi te jame niso zanesljive, ker se lahko ponarede na ta način, da se v okolici obstoječe jame izkoplje nova jama, bodisi vsled nepredvidnosti ali zlobnosti. V nekaj letih ni mogoče več dognati, katera jama je prava.

Po vsestranskem preudarku in vočigled prej izraženih okolnosti je v svrhu pravilnega zamejičenja gozdnih parcel priporočati nastopno:

Mejni znaki naj se stavijo v vsako točko, kjer se mejna črta lomi, to se pravi, kjer krene od ravne črte v drugo smer; ako je mejna črta ravna in zelo dolga, pa tudi vmes v razdalji kakih 30 m.

Na skalovitem svetu naj se med posameznimi mejniki izseka vse drevje in grmičevje v širokosti 1 do 2 m, oziroma napravi naj se takozvana preska ali preseka. (Na Notranjskem se imenuje to tira.) Iztrebljenje preseka v mladih gozdnih in goščah se naj vsakih pet let obnovi.

Na neskalovitem svetu je zamejičenje najstanovitnejše, če se med dvema sosednjima mejnima znakoma v vsej razdalji izreže prekop ali jarek v širini 25 cm in v globini 20 cm tako, da zaznamuje sredina izrezanega jarka vedno pravo mejno črto ter nedvoumno izkazuje lastnino dreves in zemljišča, oziroma stelje.

Glede zamejičenja zemljišč proti cestam, potom, potokom in jarkom se ne more navesti točnih navodil. Mejni znaki se v teh primerih ne morejo postaviti v skrajne točke parcel, ker bi ovirali rabo poti ali pa tek vode. Tu ne preostaja pač ničesar drugega, kakor mejne znake postaviti na mejno črto dveh sosednjih parcel v primerni razdalji (1 do 2 m) od pota, jarka ali vodne struge.

Zelo priporočljivo je, da se na travniških parcelah ob vodnih strugah kot mejne znake zasadi vrbe, ki se lepo zarastejo in izkazuje sredina njih debela vedno pravilno prave mejne točke.

Končno bodi omenjeno, da se vesten in razumen zemljiški posestnik vsaj enkrat na leto na licu mesta prepriča, ako se stavljeni mejni znaki nahajajo še na določenem mestu, s tem, da pazljivo obhodi vse svoje mejne črte in morebitne nedostatke odpravi.

Kupi se star kozolec s 6 do 10 štanti.

Ponudbe sprejema Franc Lovše, mesar v Ljubljani.

Stiskalnico za seno,

dobro ohranjeno, proda Franc Šuštaršič v Zapužah, pošta Št. Vid nad Ljubljano.

Na prodaj so slamoreznica, mlajša vdivo, vrtilo (repolj) in drovpredni voz (tajsol). Poizve se v Zgornji Šiški št. 7.

Trame,

deske in drug les

plačamo po najvišji dnevni ceni. Vagone preskrbimo sami.

Ponudbe z najnižjo ceno pod „Banaška veletrgovina“ na Anončni zavod Drago Beseljak v Ljubljani, Bankarjevo nabrežje št. 5.

Ženitna ponudba.

Kmeti sin, Slovenec, star 28 let, izobražen v poljedelstvu, želi tem potom v svrhu ženitve znanja s kmetko deklico ali mlajšo vdovo prijaznega obnašanja, ki ima posestvo. Ponudbe s sliko, ki se vroce, prosim poslati na naslov: Mirni dom, poštnoležeče Rogaška Slatina, Štajersko. — Popolna tajnost zajamčena.

Vabilo na I. redni občni zbor ledarske zadruga Zgornja Šiška-Dravljje,

ki bo dne 16. avgusta ob osmih zjutraj v Dravljah št. 13 v prostorih gosp. Alojzija Kunovarja s tem-le dnevni redom: 1.) Poročilo načelnictva; 2.) poročilo blagajnika; 3.) izprememba točke 33. pravil v svrhu revizije; 4.) slučajnosti.

Načelnictvo.

Jugoslovanski kreditni zaved v Ljubljani

Marijin trg 8, Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekoči račun s čistimi Prometa v prvih treh mesecih nad 10,000.000 kron.

4%

brez odbitka rentnega davka. Ustanovljen septembra 1919. Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Somišljeniki, ozirajte se vedno na oglase, ki jih prinaša naš list!

Dobro izvežbane sodarske pomočnike

sprejem v trajno delo ob dobri plači. Prav tako sprejem vajence ob prosti hrani, prostem stanovanju in perilu. — Franjo Repič, sodarski mojster v Ljubljani, Kolezijska ulica št. 18 (Trnovo).

Ustanovljeno 1903. Stampilje

iz kavčuka in kovin.

Katalog franko.

Pečati. Klišeji za tisk. Šablone. Vzvodne tiskalnice. Modeli za predtiskanje perila.

Novo! Datum-stampilje lastnega izdelka.

ANTON ČERNE gravour

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani,

Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice: v Splitu, Trstu, Sarajevu, Celovcu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavnica z rezervnimi zakladi okrog 50,000.000 kron. — Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Telefon št. 261.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.